Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Directoraat-Generaal Migratie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Datum 6 juni 2023
Onderwerp Dringende oproep op het terrein van asielopvang

Geachte Commissarissen van de Koning, gedeputeerden, burgemeesters en wethouders, en corporatiebestuurders,

Aan de Landelijke Regietafel Migratie en Integratie van 23 mei jl. is gesproken over de voorziene toename in asielaanvragen vanaf de komende zomerperiode en tegelijk de grote inspanning die u allen keer op keer en al geruime tijd levert om opvang te realiseren. Tegelijkertijd is er een groot risico dat op korte termijn een opvangtekort ontstaat. Daarom heb ik toegezegd u zo snel mogelijk te informeren over een concrete uitvraag voor de korte termijn. Hieronder treft u deze aan, mede namens de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Ik wil daarbij benadrukken dat dit een aanvulling is op de op 16 mei jl. aan u verstrekte opgave voor opvangplekken en huisvesting van statushouders tot eind 2023, waar u in de provinciale regietafels (PRT´s) mee aan de slag bent, maar niet bovenop de reeds gecommuniceerde benodigde 77.100 opvangplekken komt. Ik wil bovendien onderstrepen dat de noodzaak voor opvang voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen zeer urgent blijft. Het is schrijnend om te zien hoe juist voor deze minderjarigen het tekort aan opvang aanhoudt.

De uitvraag in deze brief concentreert zich op het ontlasten van de druk op Ter Apel door middel van voorportaallocaties en op de uitstroom van statushouders uit de COA-opvang. Dit laatste is van groot belang omdat in het overgrote deel van de gemeenten een grote achterstand ontstaat op de taakstelling huisvesting statushouders. Tevens informeer ik u in deze brief over de mogelijkheden voor kleine opvanglocaties.

1. Ontlasten van Ter Apel (voorportaallocaties)

Op korte termijn (binnen een maand) zijn drie of vier locaties nodig die dienen als voorportaallocaties voor het Aanmeldcentrum in Ter Apel om deze locatie te ontlasten. De druk op de asielopvang wordt het eerst zichtbaar in Ter Apel. Dat is de plek waar asielzoekers na aankomst worden geïdentificeerd en geregistreerd door de politie en de Immigratie- en Naturalisatiedienst. Op dit moment is er onvoldoende verwerkingscapaciteit in de asielketen om de asielinstroom bij te houden. Niet iedereen kan direct na aankomst worden geïdentificeerd. Het gevolg is dat er inmiddels honderden mensen zijn die hierop moeten wachten in de opvang in Ter Apel alvorens zij kunnen doorstromen naar andere opvanglocaties in het land. De afspraak met de gemeente Westerwolde is echter dat er niet meer

dan 2.000 personen in Ter Apel verblijven. Daardoor ontstaat het risico dat ongeïdentificeerde asielzoekers noodgedwongen naar verschillende opvanglocaties in het land moeten gaan.

Om de mensen die moeten wachten op identificatie te kunnen blijven opvangen en gestructureerd en gecoördineerd na een kort verblijf elders alsnog deze noodzakelijke aanmeldstappen te laten doorlopen, heeft het COA meerdere locaties nodig die ook kunnen dienen als wachtkamer en voorportaal voor Ter Apel. Vanwege de goede ervaringen met de locatie Marnewaard tot begin dit jaar zal vanaf 1 juli 2023 de locatie Expo Assen als voorportaal worden ingezet. Dit is echter nog niet voldoende.

Randvoorwaarden en aandachtspunten:
- Drie à vier locaties in totaal, in het noorden, midden en/of zuiden van het land;
- Capaciteit van ongeveer 500 asielzoekers per locatie.

Voor versnelling van het proces van identificatie is inmiddels een aantal aanvullende maatregelen genomen: de politie schaalt op en samen met andere ketenpartners wordt gewerkt aan het inlopen van de voorraad. Daarnaast wordt er gekeken of het proces aangepast kan worden.

2. Doorstroomlocaties

Ik zet samen met de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening in op het zo spoedig mogelijk laten uitstromen van statushouders uit de centrale (COA) opvang. Dit betreft een gecombineerde aanpak die niet alleen de statushouders maar ook de lokale woningzoekenden perspectief biedt doordat flex-eenheden ook voor andere aandachtsgroepen dan statushouders ingezet kunnen worden.

Ik vraag u in dit licht om provinciale doorstroomlocaties te realiseren voor het tijdelijk verblijf van statushouders in de nabijheid van de gemeente en/of regio van uiteindelijke huisvesting. Het gaat om locaties waar reeds gekoppelde statushouders tijdelijk kunnen verblijven, gericht op het bevorderen van de uitstroom uit de asielopvang van het COA. Daardoor ontstaat er meer ruimte in de reguliere- en noodopvang van het COA voor asielzoekers. Anderzijds bevordert het en een snellere integratie en participatie in de (nabijheid van de) gemeente van uiteindelijke huisvesting.

Uitgangspunten:
- Minimaal een locatie per provincie.
- Capaciteit van 500 tot 1.500 voor aan (gemeenten in) de provincie gekoppelde vergunninghouders. Dit kan ook op meerdere locaties binnen de provincie.
- Financiering vanuit het Rijk voor een jaar: in de eerste zes maanden financiering rechtstreeks vanuit het COA, na zes maanden overgaand op de Hotel- en Accommodatieregeling. Met de Hotel- en Accommodatieregeling wordt verzekerd dat vergunninghouders meetellen voor de taakstelling huisvesting vergunninghouders en na maximaal 6 maanden uitstromen naar (meer) permanente huisvesting in de gemeente.
- Ten behoeve van het realiseren van voldoende aansluitende huisvesting is vanuit het Rijk ondersteuning beschikbaar. Dit zijn de regelingen gericht op realisatie van flex-eenheden en/of aanpassing van leegstaande panden (na de zomer), de regeling huisvesting aandachtsgroepen (reeds opengesteld) en de regeling huisvesting grote gezinnen (voor de zomer open). De snelste weg om

dit jaar nog flexwoningen te realiseren, is door gebruik te maken van de 2.000 door het Rijksvastgoedbedrijf bestelde woningen.[1]
- Er komt een team vanuit het Rijk dat ingezet kan worden om tot afspraken te komen over asielopvang, huisvesting en gerelateerde beleidsterreinen. Hierover worden de PRT's nog geïnformeerd.

Overige ontwikkelingen/perspectief
De realisatie van bovengenoemde locaties kan een nieuw opvangtekort voorkomen. Uiteraard staan het COA en vele andere partijen schouder aan schouder om met u deze locaties op korte termijn te realiseren. Ook maatschappelijke organisaties, zoals de kerken in het initiatief ´de Thuisgevers´[2], helpen om de doorstroom van statushouders te bevorderen. Omdat het van het grootste belang is om de locaties te realiseren, wordt deze oproep ook besproken in het (extra) Veiligheidsberaad van 6 juni a.s. Vanwege hun realisatiekracht zijn de Veiligheidsregio´s gevraagd om u, waar nodig en wenselijk, te helpen met de praktische realisatie van de locaties. De hoop is dat uw inspanningen hiermee kunnen worden ondersteund en versneld.

Ik realiseer mij dat het kabinet veel van u vraagt. De maatregelen die we nu zetten, staan echter ten dienste aan de uiteindelijke realisatie van een stabiel en flexibel opvanglandschap. Dit is de stip op de horizon waar we allemaal naartoe blijven werken. In dat kader kan ik u twee ontwikkelingen melden:

- Kleinere opvanglocaties: Het COA gaat langdurig samenwerken met het Rode Kruis teneinde ondersteuning door het Rode Kruis bij de exploitatie van en de begeleiding op met name kleinere locaties (vanaf ongeveer 50 asielzoekers) beter mogelijk te maken. Het COA blijft verantwoordelijk voor de kwaliteit van de opvang en dat de asielzoeker beschikbaar blijft voor het asielproces. In het kader van kleinschalige opvang wordt ook bezien of en hoe de crisisnoodopvanglocaties die na 1 juli 2023 doorgaan kunnen worden omgevormd tot dergelijke locaties. Voor aanmeldingen of vragen omtrent de inzet van kleine opvanglocaties kunt u terecht bij het COA en Rode Kruis. Na aanmelding van een locatie wordt samen met het COA naar de concrete realisatie gekeken.[3]

- Doelgroepbeperkingen: Het Rijk vindt doelgroepbeperkingen bij de asielopvang onwenselijk en gezien de druk op de opvangcapaciteit onaanvaardbaar. Op dit moment staan er bedden leeg als gevolg van dergelijke beperkingen. In het uiterste geval zullen asielzoekers – desnoods ongevraagd – op opvanglocaties die restricties hanteren worden ondergebracht. Het is immers van belang dat zoveel mogelijk beschikbare opvangplekken worden benut.

[1] Zie voor mogelijkheden tijdelijke huisvesting https://www.volkshuisvestingnederland.nl/onderwerpen/versnellen-tijdelijke-huisvesting/project-aanmelden
[2] de Thuisgevers: https://dethuisgevers.nl
[3] Zie voor kaders voor opvanglocaties en aanmeldmogelijkheden https://www.coa.nl/vastgoed. Deze website wordt op korte termijn geactualiseerd op het punt van kleine opvanglocaties.

Ten slotte
Op 20 juni komt de Landelijke Regietafel Migratie en Integratie wederom bijeen. Net zoals de afgelopen periode zal het Rijk op ambtelijk niveau de komende periode aanwezig zijn bij de PRT´s. Ook is per PRT een accounthouder toegewezen die, samen met het COA, een verbindende en voorlichtende rol speelt tussen Rijk en medeoverheden. We vragen u het gesprek over het verzoek omtrent de voorportaallocaties en doorstroomlocaties zo snel mogelijk ter hand te nemen aan de PRT´s. Mocht er aanleiding zijn om in contact te treden over bovenstaande korte termijnoproep of (kleine) opvanglocaties, dan kunt u ook contact leggen met de ambtelijke vertegenwoordiging van uw PRT. We rekenen op uw hulp.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Eric van der Burg

Directoraat-Generaal Migratie

Datum
6 juni 2023

Ons kenmerk